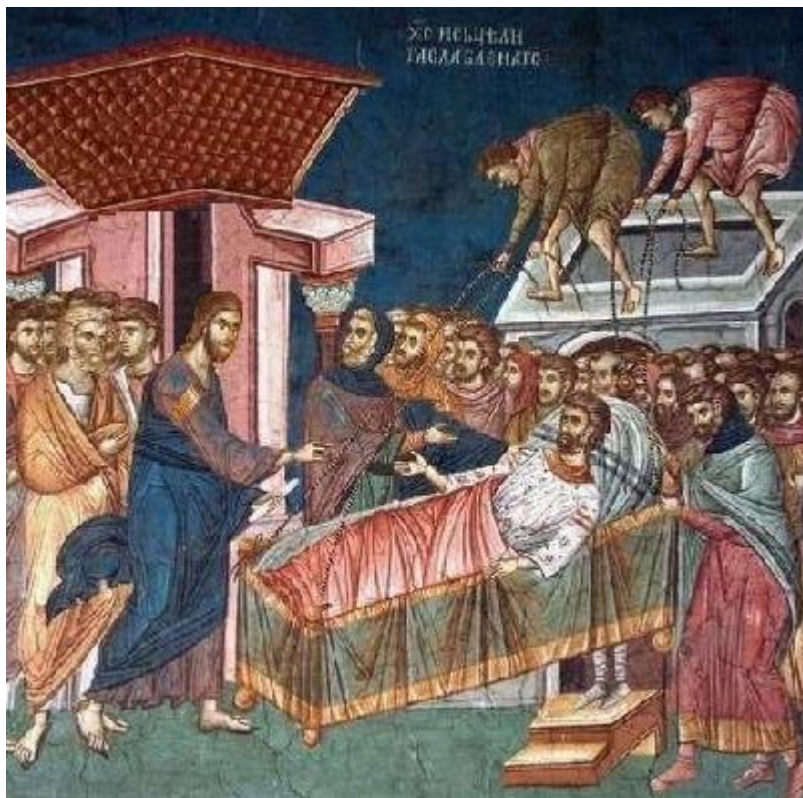

Вяра

Шеста неделя след Деня на Света Троица

В ШЕСТА НЕДЕЛЯ СЛЕД ДЕНЯ НА СВЕТА ТРОИЦА, ЗА РАЗСЛАБЕНИЯ

Чедо, прощават ти
се греховете!

(Мат. 9:2)

казва Христос в Евангелието.

Благослови, отче!

Благочестиви християни, както пчелите събират от цветовете на овошките медна сладост, така и църковните проповедници събират от Божието Писание различни душеполезни хубави неща, подобни на медна сладост, които, като биват прочитани в Божията църква, трябва да ги слушаме с тишина и голямо внимание, а не да разговаряме, защото съгрешаваме пред Бога, а грехът е голямо зло за човека, тъй като не само погубва душата, но и докарва болест на тялото,

както ще чуete сега от днешното свето Евангелие.

Евангелие от Матей, зачало 29

В онова време Иисус влезе в един кораб, отплува обратно и пристигна в града Си. И ето, донесоха при Него един разслабен, сложен на постелка. И като видя Иисус вярата им, каза на разслабения: дерзай, чедо, прощават ти се греховете! Тогава някои от книжниците казаха в себе си: Той Богохулствува. А Иисус, като видя помислите им, рече: защо мислите лошо в сърцата си? Защото кое е по-лесно? Да кажа: прощават ти се греховете ли, или да кажа: стани и ходи? Но за да знаете, че Син Човеческий има власт на земята да прощава грехове (тогава казва на разслабения): стани, вземи си постелката и върви у дома си. И той стана, взе си постелката и отиде у дома си. А народът, като видя това, почуди се и прослави Бога, Който е дал такава власт на човеците. (Мат. 9:1-8)

ТЪЛКОВАНИЕ

Евангелските разслабени са двама – единият бил в Иерусалим, в къпалнята Овчи порти в съботния ден (вж. Иоан 5:1-15), а днешният, донесен от четирима, бил в Капернаум. На онзи Христос рекъл: Ето, ти оздравя, недей греши вече (Иоан 5:14), а на този рекъл: Чедо, прощават ти се греховете, защото и той и онези, които го носели, имали голяма вяра и за това получил изцеление. Както хананейката повярвала и дъщеря ѝ получила изцеление и стотникът повярвал, и слугата му получил изцеление, така и тези, които носели разслабения, повярвали и за това той получил изцеление. Но и самият разслабен имал голяма вяра, за това търпял да го носят на такова голямо разстояние, през толкова улици и пазарища, а не както има някои, които предпочитат да лежат и да се мъчат, но не позволяват да ги поместят, нито пък казват на другиго за болестта си. А днешният разслабен търпял всичко с

вяра, за това получил изцеление. И понеже с вяра всичко се получава, за това и Христос първо му простил греховете, а после го изцерил, за да ни покаже, че вярата е погубител на греховете и да ни увери, че много болести на тялото идват от греха и когато изцерил разслабения, го нарекъл чедо заради вярата му, защото, където има оставяне на греховете, там има осиновяване. За това и ние не можем да се наречем синове Божии, докато не измием греховете си с покаяние, като онзи разслабен, за когото се чудели книжниците. Защото и други свети човеци изцержавали телесни болести, но никой не успявал да направи така, че на някого да му бъдат простени греховете. Само Бог може да прави това, за това книжниците си помислили за Христос, че богохулства, като рекъл на разслабения: Прощават ти се греховете. Но Христос веднага показал божеството Си с това, че им познал мисълта и рекъл: „Защо мислите лошо в сърцата си? Защото кое е по-лесно? Да кажа: прощават ти се греховете ли, или да кажа: стани и ходи? Но за да знаете, че Син Човеческий има власт на земята да прощава грехове (тогава казва на разслабения): стани, вземи си постелката и върви у дома си.”

Християни, виждате ли, че греховете се прощават на земята? Трудете се да премахнем греховете си, докато сме на земята, защото, като отидем там, няма да има нито покаяние, нито изповед. Тогава Христос, като простил на разслабения греховете му, му казал да си вземем одъра и да си ходи, за да не казват завистливите книжници, че това е илюзия, а да видят и те, че Той наистина го е изцерил. И той станал, взел си одъра пред всички и си отишъл в къщи, а народът, като видял, че Иисус го изцери само с една дума и му даде сила да стане и да си вземе одъра, почуди се и прослави Бога, Който е дал такава власт на човеците. За това не вярвали, че Той е Иисус, а мислели, че е човек чудотворец.

ПОУЧЕНИЕ

Благочестиви християни, всеки от нас, който е грешен, е разслабен с душевните си сили, но ако искаме лекарство за душевните си сили, трябва, като днешния разслабен да отидем в Капернаум, тоест в светата Църква, със смирение, покаяние и изповед. И като отидем с тези добри дела пред Бога, тогава и ние ще чуем сладкия Христов глас: Чедо, прощават ти се греховете! И като се излекуваме от греховете си, да вземем, като одър тялото си и да вървим с него по Божиите заповеди, да вършим добро според силата си. И ако искаме да не съгрешаваме повече, трябва да мислим, че **Бог знае всичко, вижда всичко и въздава всекиму според делата му**, както мислела някога и целомъдрената Сусана (вж. Дан. гл. 13,14). Защото, макар израилевите старци да я заплашвали, че ще я убият с камъни, ако не съгреши с тях, тя пак не се съгласила да стори грях, а си казала: „За мене е по-добре да не сторя това и да падна в ръцете ви, нежели да съгреша пред Господа.” (Дан. 13:23). След като Сусана се опазила от греха, Бог веднага я избавил от смъртта чрез пророк Даниил, а старците, които я принуждавали да съгреши с тях, били убити с камъни. И така всеки получава справедлива отплата от Бога.

И ние трябва да правим така. Който не е съгрешил, да се пази добре като Сусана, за да не съгреши. **А който като човек е съгрешил, да не се бави много, а бързо да тича, към покаянието**, защото човек носи тяло и не е възможно да не съгреши – или поради незнание, или поради някоя друга причина. За това човек, щом съгреши, бързо да тича към покаяние и изповед, да не се бави в греховете си, **защото не знае смъртния си час и ако той го изпревари да го грабне без покаяние, то е вече изгубен**. За това пророк Давид казва: **Блажен е оня човек, който (...) в пътя на грешници не стои и в сбирещето на развратители не седи** (Пс. 1:1), тоест: блажен е, който не съгрешава, а също и който е съгрешил, но не се бави дълго време в греха си, а

бързо тича към покаяние. Слава на нашия Бог във вечните векове, Амин.

Двадесет и девета тълкувателна беседа на свети Иоан Златоуст върху Евангелие от Матей

Тази беседа е с тълкуванието на стиховете от Светото Писание, четени в 6-та Неделя след Петдесетница. Намираме изяснение на гл. IX, ст. 1-8.

"Тогава той влезе в един кораб, отплува обратно и пристигна в града Си. И ето, донесоха при Него един разслабен, сложен на постелка. И като видя Иисус вярата им, каза на разслабения: дерзай, чедо, прощавам ти се греховете." (Мат. 9: 1-2)

1. Евангелистът нарича тука Капернаум собствен град на Иисуса. Градът, в който Христос се родил, е Витлеем; в който бил възпитан – Назарет; а в който постоянно обитавал – Капернаум. Разслабеният, за когото тук се говори, не е един и същ със споменатия у Иоана. Онзи лежал в къпалнята, а този в Капернаум. Онзи страдал тридесет и осем години, а за този нищо подобно не е казано. За онзи никой не се грижил, а този имал човеци, които се грижили за него, които го и донесли при Христа. На този Христос казал: "чедо, простени ти са греховете", а на онзи: "искаш ли да оздравееш?" (Иоан. 5: 6). Онзи излекувал в събота, а този не в събота; иначе иудеите не биха пропуснали случая да Го обвинят. При излекуването на този те нищо не говорили, а заради излекуването на първия те не преставали да го гонят. На тези различия аз не напразно указах, но с цел, да не би някой, като приеме двамата разслабени за едно и също лице, да помисли, че евангелистите

си разногласят помежду си.

*Свети Иоан Златоуст. Фрагмент от
стара стенопис, Косово, Сърбия*

Но обърни внимание на смирението и кротостта на Господа. Той и по-рано отстранявал от Себе си народа; когато жителите на Гадаринската страна не искали да Го приемат у себе си, Той не им се възпротивил, но се отдалечил от тях, макар и не далече. И като влязъл в кораба, преминал на другата страна, макар да би могъл да направи това без помощта на кораб. Той невинаги искал да върши чудеса, че да не наруши реда на Своего домостроителство.

Матей говори само, че донесли разслабения; а другите евангелисти добавят, че тези, които го донесли, разкрили покрива и като спуснали болния, поставили го пред Христа, като не казвали нищо, а всичко оставяли на волята на Спасителя. По-рано Господ сам обхождал страните и не изисквал такава вяра от тези, които дохождали при Него; а сега пък при Него и дошли, и проявили пред Него своята вяра

– евангелистът изрично казва: „и като видя Иисус вярата им“, т.е. вярата на тези, които спуснали разслабения. Спасителят невинаги изисквал вяра от самите страдащи, например, когато те страдали от умопобъркване или били лишени от ума поради някаква друга болест. Но тук и болният проявил своята вяра. Иначе, като няма вяра, не би позволил да го спуснат. И тъй, понеже и разслабеният, и тези, които го принесли, показали голяма вяра, Господ явил Своята сила, отпуснал греховете на болния, като такъв, който има пълна власт за това. Той показвал във всичко Своео еднакво достойнство с Бога Отца. По-рано Той го показал със Своео учение, когато учил народа като такъв, който има власт, показал го над прокажения, като му казал: „искам; очисти се!“ (Мат. 8: 3) – над стотника, когато за неговите думи: „кажи само дума и слугата ми ще оздравее“ (Мат. 8: 8), почудил се на него и го похвалил пред всички; над морето, когато го укротил с една дума; над демоните, когато те Го изповядали като Съдия, и когато Той със силна власт ги изгонил. А сега пък по друг, висш начин, принуждава Своите врагове да признаят Неговата еднаква чест с Бога Отца и възвестява това чрез техните уста. Спасителят бил чужд на честолюбието, макар пред Него да стояло голямо множество народ, който заграждал даже и входа към Него, поради което и разслабения спуснали отгоре: Той не изведнъж пристъпва към изцеряването на тялото на явилия се пред Него болен, но очаква от самите врагове повод за това, и отначало лекува невидимото, т.е. душата, като простил греховете – което именно доставило на разслабения изцерение, а на Изцерителя не донесло голяма слава. Книжниците, изяждани от злоба, и като мислили да Го обвинят в богохулство, против своето желание помагали обаче за прославянето на извършеното чудо. Спасителят, със Своята проникателност, се възползвал от тяхната хула, за да изтъкне още по-ясно чудото. Когато те се възмущавали и казвали: "Той богохулства" (Мат. 9: 3) – "кой може да прощава грехове?" (Марк 2: 7) – какво им казал тогава

Господ в отговор? Опровергал ли тяхното мнение? Ако Той не бил равен на Отца, тогава би трябвало да каже: защо вие си съставяте неправилно мнение за Мене? Аз нямам такова могъщество. Но Той нищо подобно не казал, а потвърдил и доказал тъкмо противното както със Своите думи, така и с извършеното чудо. Но тъй като собственият Негов отзив за Себе си е могъл да се стори неприятен на слушателите, Той показва чрез други кой е Той и, което е за учудване, не само чрез приятелите, но и чрез враговете, с което се разкрива и Неговата най-висока мъдрост. Чрез приятелите показал това, когато казал на прокажения: "искам, очисти се" (Мат. 8: 3), а на стотника: "нито в Израиля намерих толкова голяма вяра" (Мат. 8: 10); а чрез враговете – при сегашния случай. Тъй като книжниците казвали, че никой не може да прощава греховете, освен само един Бог, Спасителят, като искал да им покаже, "че има власт на земята да прощава грехове (тогава казва на разслабения): Стани вземи си постелката и върви у дома си" (Мат. 9: 6). И не само тука, но и при друг случай, когато иудеите казвали: "Не за добро дело с камъни Те замеряме, а за богохулство и за това, дето Ти, бидейки човек, правиш се Бог" (Иоан. 10: 23), Спасителят не опровергал това тяхно мнение за Него, но пак го потвърдил, като казал: "Ако не върша делата на Моя Отец, не Ми вярвайте; ако пък върша, макар на Мене и да не вярвате, на делата повярвайте." (Иоан. 10: 37,38).

2. Но при изцеряването на разслабения Иисус Христос представя и друго немаловажно доказателство за Своята божественост и равночестие с Бога Отца. Книжниците казвали, че само на Бога принадлежала властта да опрощава грехове, а Христос не само прощава грехове, но освен това разкрива в Себе си друго свойство, принадлежащо само на Бога, именно – да открива сърдечните тайни. Книжниците не разкрили пред всички своите мисли: "Тогава, казва евангелистът, някои от книжниците казаха в себе си: Той

богохулства. А Иисус, като видя помислите им, рече: защо мислите лошо в сърцата си?" (Мат. 9: 3, 4). А че знанието на сърдечните тайни принадлежи само на Бога, послушай, какво говори Соломон за това: "Само Ти познаваш сърцата на синовете човешки" (II Пар. 6: 30), както също и Давид: "Ти изпитваш сърца и утроби." (Псал. 7: 10), и Иеремия:

"Лукаво е човешкото сърце повече от всичко и съвсем е покварено; кой ще го узнае?" (Иерем. 17: 9) И сам Бог говори: "Човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце." (I Цар. 16: 7). И от други места на Св. Писание може да се види, че само на Бога е свойствено да знае тайните на сърцето.

И тъй, Христос, като желаел да покаже, че Той е Бог, равен на Бога Отца – това, което книжниците мислили в себе си (а те, като се опасявали от народа, не смеяли да разкрият своите мисли пред всички), разбулил и открил, като проявявал и тук велика кротост. "Защо, казва Той, мислите лошо в сърцата си?" (Мат. 9: 4). Ако някой би могъл да възрази, това бил само болният, като измамен в своята надежда. Той би могъл да каже: аз дойдох, за да ме изцериш от разслабването, а ти лекуваш друго; как мога аз да се уверя в това, че ми се прощават греховете? Но той нищо подобно не говори, а предава себе си във властта на Изцерителя. Между това книжниците поради своята гордост и завист порицават самите Негови благодеяния, направени на другите. Заради това именно Спасителят ги и изобличава, обаче с кротост. Ако вие не вярвате на първото доказателство за Моята божественост, казва им Той, и смятате Моите думи за пустославие, Аз, ето, прибавям към него и друго: разкривам вашите тайни. След това Той представя още едно ново доказателство. Какво е пък то? Той излекувал тялото на разслабения.

Когато Той говорил на разслабения, не разкрил ясно Своята власт, защото не казал: Аз ти отпускам греховете, но –

„прощават ти се греховете“; а когато било нужно да увери в това враговете, по-ясно показва Своята власт, като казва: "Но за да знаете, че Син Човеческий има власт на земята да прощава грехове." Виждаш ли как Той желаел, да Го считат за равен на Бога Отца? Той не казал, че Син Човеческий има нужда от помощта на друго, или че Той получил власт от друго, но казва: "има власт". И казва това не от честолюбие, но да убеди враговете в това, че Той не богохулства, като прави Себе Си равен на Бога. Господ навсякъде желае да представя ясни и неопровержими доказателства; така например на очистилия се от проказата казва: "Иди, покажи се на свещеника." (Мат. 8: 4). На Петровата тъща дава сили да Му служи, а свините оставя да се изтъркалят в морето. Точно така и тука, за доказателство на прощението на греховете на разслабения изцерява неговото тяло, а за доказателство за изцеряването на тялото заставя разслабения да носи постелката си; така извършеното от Него чудо не биха счели за измама. Преди да изцери разслабения, Той предложил на книжниците въпроса: кое е по-лесно да се каже: прощават ти се греховете, или да се каже: вземи постелката си и иди в дома си? (Ср. Мат. 9: 5). Тези думи имат следния смисъл: кое вам се струва по-лесно, да се изцери тялото на разслабения ли, или да се освободи душата от греховете? – Очевидно е, че да се изцери тялото. Колкото душата е по-превъзходна от тялото, толкова и прощението на греховете е по-голямо дело от изцеряването на тялото. Но тъй като изцеряването на душата не може да се види, а изцеряването на тялото е очевидно, Аз присъединявам към първото и последното, което, макар и да е по-тежко, но е по-очевидно; чрез него вие ще повярвате във висшето – невидимото. По такъв начин Спасителят отнапред, чрез самите дела, показал у Себе Си това, което после посочил Иоан, като говорил за Него: „Ето Агнецът Божий, Който взема върху Си греха на света.“ (Иоан. 1: 29).

3. И тъй, като дигнал разслабения, Господ го изпратил въщи. Тук Той пак показва Своего смирение и отново потвърждава, че направеното от Него чудо не е мечта; тези, които били свидетели на болестта на разслабения, прави свидетели на неговото здраве.

Той като че ли така говорил: Аз бих желал чрез твоята болест да изцера и тези, които считат себе си за здрави, а всъщност са болни по душа, но тъй като те не искат това, иди у дома си и изправяй тези, които там се намират. Виждаш ли, как Господ показва, че Той е Творец на душата и тялото? Той изцерава болния и от духовно, и от телесно разслабване, и открива невидимото чрез видимото.

И все пак свидетелите все още се влачели долу. "А народът, говори евангелистът, като видя това, почуди се и прослави Бога, Който е дал такава власт на човеците." (Мат 9: 8). Плътта им пречила да видят истината. Между това Спасителят не ги укорява, но продължава със Своите дела да ги буди от сън и да възнася ума им към висотата. Пък и това вече не е било маловажно, че те Го поставяли по-високо от всички човеци и Го считали за дошъл от Бога. Ако и тази мисъл би се затвърдила в техния ум, както трябва, те малко по малко, накрай биха узнали и това, че Христос е Син Божий. Но те не познали това ясно, поради което и не могли да дойдат при Него. По-късно те пак казвали: "тоя човек не е от Бога" (Иоан. 9: 16), как може Той да бъде от Бога? – и често се предавали на тази мисъл, като желяели да намерят в нея защита на своите страсти.

Така и сега мнозина постъпват. Като показват себе си за строги ревнители на славата Божия, те удовлетворяват собствените си страсти, а би трябвало във всичко да постъпват с кротост. Действително, Бог на всичко, който би могъл да поразии с мълния хулещии Го, заповядва на слънцето да грее,

изпраща дъжд и дава всички блага с щедрост. Като Му подражаваме, и ние трябва да молим, да увещаваме и да внушаваме с кротост, без гняв и ярост. Богохулството не унижава Божието величие, и затова не трябва да те подбужда към ярост. Който богохулства, той нанася рани на самия себе си. И така, ти трябва да въздишаш и плачеш, защото тази болест е достойна за сълзи, и човекът, заразен от нея, не иначе може да се изцери, освен с кротост. Кротостта е по-силна от всяко насилие. Виж с каква кротост сам Бог, както във Ветхия, така и в Новия завет, се обръща към тези, които са Го оскърбили. Там Той казва: "Народе мой! какво ти сторих?" (Мих. 6: 3). А тука: "Савле, Савле, що Ме гониш?" (Деян. 9: 4). Също и ап. Павел заповядва да наставляваме противниците с кротост. И сам Христос, когато пристъпили към Него ученици и молили от Него позволение да изпратят огън от небето, упрекнал ги силно, като казал: "Не знаете, от какъв дух сте вие." (Лук. 9: 55). По същия начин и в сегашния случай Той не казал на книжниците: о, нечестивци и измамници; о, ненавистници и врагове на човешкото спасение! Но казал само: "Защо мислите лошо в сърцата си?" (Мат. 9: 4). И тъй с кротост трябва да избавяме от болест. Който поради човешки страх станал по-добър, той пак в скоро време ще се върне към предишното нечестие. Заради това Господ не заповядал да се изтръгнат и плевелите, щото да даде време за покаяние. Мнозина, които били по-рано нечестиви, по такъв начин се върнали към доброто; такива били ап. Павел, митничарят и разбойникът. Като били по-рано плевели, те после станали зряла пшеница. Макар в семената и да не може да стане такава промяна, но в човешката воля тя може лесно и удобно да произлезе, тъй като тази воля не е свързана с връзките на необходимостта, но е надарена със свобода.

И тъй, когато ти видиш врага на постелката, изцери го, погрижи се за него, възвърни към добродетелта, давай най-

добър пример със своя живот, наставлявай с безукорни думи, покровителствай и се старай, и употребявай всички средства за изправление, като подражаваш на най-добрите лекари. Така и самите лекари невинаги лекуват болестите само по един начин; когато видят, че раната не се изцелява с едно лекарство, поставят друго, а ако дотрябва, и трето; при едни случаи разсичат, а при други превързват. Така и ти, като си станал лекар на душата, ползвай се от всеки начин на лекуване според Христовите заповеди, за да получиш награда и за това, което ти си направил относно своето спасение, и за това, че си принасял полза на другите. Всичко прави за слава Божия: по такъв начин и сам ще се прославиш. „Аз ще прославя ония, които Мене прославят, а ония, които Ме безславят, ще бъдат посрамени.“ (I Цар. 2: 30).

И тъй, да правим всичко за слава Божия, за да станем наследници на блаженото небесно царство, с което всички да се сподобим чрез благодатта и човеколюбието на нашия Господ Иисус Христос, Комуто да бъде слава и сила во веки веков.

Амин!

{{_LINK1_}}